Dosarul nr.3r-254/18

Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. : N. Mămăligă)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chişinău (jud.: A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila)

D E C I Z I E

19 decembrie 2018 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al
Curţii Supreme de Justiţie

în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ala Cobăneanu
judecătorii Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Casa Naţională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cotelea Veaceslav împotriva Ministerului Afacerilor Interne, interveneint accesoriu Casa Naţională de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii din 17 octombrie 2018 a Curţii de Apel Chişinău, prin care s-a respins cererea privind repunerea în termenul de declarare a apelului şi s-a restituit apelul declarat de Casa Naţională de Asigurări Sociale, ca fiind depus tardiv,

c o n s t a t ă:

La 2 septembrie 2017, Cotelea Veaceslav s-a adresat în instanţa de judecată, cu cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne, interveneint accesoriu Casa Naţională de Asigurări Sociale concretizată ulterior prin care a solicitat stabilirea pensiei reclamantului în baza ordinului MAI nr.150 ef din 26 iunie 2015, obligarea Ministerului Afacerilor Interne să îi achite pensie lunară pe perioada 26 iunie 2015- 10 aprilie 2016, cu aplicarea indexații anuale şi transmiterea informaţiei Casei Naţionale de Asigurări Sociale cu scopul recalculării pensiei lunare calculată şi achitată de către Casa Naţională de Asigurări Sociale, cu indexarea din 26 iunie 2015 şi încasarea sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Cotelea Veaceslav, a fost admisă parţial.

S-a obligat Ministerul Afacerilor Interne şi Casa Naţională de Asigurări Sociale să recalculeze mărimea pensiei, cu sporurile şi indexaţiile ce se cuvin reclamantului Cotelea Veaceslav, în conformitate cu prevederile legale, începând cu momentul stabilirii pensiei - 26 iunie 2015, reieşind din calculul total al vechimii în serviciu acumulată pentru stabilirea pensiei în organele afacerilor interne.

S-a obligat Ministerul Afacerilor Interne să achite diferenţa neachitată a mărimii pentru Cotelea Veaceslav pentru perioada 26 iunie 2015-31 decembrie 2016, cu indexările ulterioare, conform prevederilor legislaţiei în vigoare.

S-a obligat Casa Naţională de Asigurări Sociale să achite diferenţa neachitată a mărimii pensiei pentru Cotelea Veaceslav, începând cu 1 ianuarie 2017, cu indexările ulterioare conform prevederilor legislaţiei în vigoare. În rest, pretenţiile s-au respins, ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanţe, la 25 septembrie 2018, Casa Naţională de Asigurări Sociale a declarat apel solicitând repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea apelului, casarea hotărârii menţionate şi emiterea unei decizii de respingere a cererii de chemare în judecată, ca nefondată.

Prin încheierea din 17 octombrie 2018 a Curţii de Apel Chişinău, s-a respins cererea Casei Naţionale de Asigurări Sociale privind repunerea în termenul de declarare a apelului şi s-a restituit apelul, ca fiind depus în afara termenului legal.

La 21 noiembrie 2018, Casa Naţională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva încheierii din 17 octombrie 2018 a Curţii de Apel Chişinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii menţionate, repunerea în termenul de declarare a apelului şi restituirea pricinii în instanţa de apel la stadia punerii pe rol a cererii de apel.

În motivare, a relatat că nu este de acord cu încheierea. Soluţia instanţei de apel este neîntemeiată şi contravine principiilor art.6 şi 13 al Convenţiei. Instanţa de apel nu a ţinut cont de faptul că instanţa de fond nu a respectat prevederile art.236 alin. (4) Cod de procedură civilă şi nu expediat reclamantului în termen de 5 zile copia dispozitivului hotărârii. Iar Casa Naţională de Asigurări Sociale, a aflat despre hotărârea instanţei de fond la 24 septembrie 2018, de pe pagina web a instanţei.

Recurentul consideră că solicitarea privind repunerea în termen, pentru declararea apelului este întemeiată, dat fiind faptul că la materialele dosarului lipseşte dovada de citare legală a Casei Naţională de Asigurări Sociale pentru 11 iulie 2018, data pronunţării hotărârii primei instanţe.

Astfel, în opinia recurentului, prin ignorarea prevederilor art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanţa de fond îngrădit dreptul apelantului la depunerea apelului în termen. Omiterea termenului de 30 de zile pentru declararea apelului este justificată, iar cererea de repunere în termen întemeiată, dat fiind faptul că instanţa de fond nu a respectat obligaţia de a expedia reclamantului copia dispozitivului în termen de 5 zile, aşa cum prevede legea în cazul în care dispozitivul se pronunţă în lipsa părţii.

Prin soluţia instanţei de apel se încalcă dreptul apelantului la un proces echitabil şi la un recurs efectiv.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanţa de recurs relevă următoarele.

Conform prevederilor art.425 Cod de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chişinău a emis încheierea contestată la 17 octombrie 2018.

Potrivit scrisori de comunicare, instanţa de apel a expediat părţilor încheierea la 01 noiembrie 2018, însă date ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Cererea de recurs a fost declarată la 21 noiembrie 2018, respectiv în termenul prevăzut de art.425 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.426 alin. (2) și (3) din Codul de procedura civilă, recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie îl consideră neîntemeiat şi care urmează a fi respins cu menţinerea încheierii contestate din următoarele considerente.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, art. 6 § 1 din Convenție îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

În acest sens, a constatat că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6.1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor.

Din examinarea actelor anexate la dosar, Colegiul reţine următoarea situaţie de fapt.

Instanţa de fond a pronunţat dispozitivul hotărârii judecătoreşti pe cauza dată, la 11 iulie 2018.

La pronunţarea dispozitivului, reprezentantul Casei Naţionale de Asigurări Sociale, nu a fost prezent.

La 25 septembrie 2018, Casa Naţională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru.

În conformitate cu art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, reieşind din norma citată mai sus termenul legal de declare a apelului, pentru apelant a expirat la 10 august 2018.

Potrivit art.362 alin. (3) Codul de procedură civilă repunerea în termen de apel se face de către instanţa de apel în cazurile şi în ordinea prevăzute de art.116.

Casa Naţională de Asigurări Sociale, declarând apel la 25 septembrie 2018, a solicitat repunerea în termenul de atac, relatând că termenul a fost omis deoarece dispozitivul hotărârii a fost pronunţat în lipsa acestuia, iar instanţa de fond nu a expediat copia dispozitivului în termen de 5 zile, aşa cum prevede legea în cazul în care dispozitivul se pronunţă în lipsa părţii. Despre hotărârea instanţei a aflat la 24 septembrie 2018.

Colegiul consideră neîntemeiate argumentele recurentului, or în cadrul examinării cauzei în fond, Casa Naţională de Asigurări Sociale a fost citată legal, pentru şedinţele de judecată din 11 octombrie 2017, 30 aprilie 2018 şi 14 mai 2018 şi 28 iunie 2018 (f.d. 25; 49; 59).

Şedinţa de judecată din 14 mai 2018, a fost amânată, din motivul expedierii Casei Naţioanle de Asigurări Sociale a cererii de concretizare a pretenţiilor depusă de reclamant.

Examinarea cauzei, s-a amânat pentru 28 iunie 2018.

La 26 iunie 2018, reprezentantul Casei Naţionale de Asigurări Sociale, Bordian Andrei a depus referinţă la cererea de chemare în judecată înaintată de Cotelea Veaceslav. Prin referinţa depusă Casa Naţională de Asigurări Sociale şi-a expus opinia asupra acţiunii şi totodată, a solicitat examinarea cauzei în lipsa reprezentantului Casei Naţională de Asigurări Sociale.

Codul de procedură civilă reglementează la art. 102 alin. (4^1) că participanţii la proces înştiinţaţi în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Reieşind din norma de drept citată, argumentul precum că despre hotărârea primei instanţe din 11 iulie 2018, a aflat de pe pagina web a instanţei, Colegiul îl consideră, neîntemeiat şi nejustificat.

Reprezentantul Casei Naţionale de Asigurări Sociale, odată ce a fost citat legal şi a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, nu mai este în drept să invoce motive de necitarea, or, fiind persoană interesată în soluţionarea acestui litigiu urma să-şi asume un rol activ şi să se intereseze care este soluţia luată de către instanţa în pricina dată, iar în cazul în care nu este de acord, să exercite calea de atac în termenul stabilit de art. 362 din Codul de procedură civilă.

Astfel, solicitând examinarea cauzei în lipsă şi cunoscând despre fixare şedinţei de judecată pentru 28 iunie 2018, Casa Naţională de Asigurări Sociale, fiind parte în prezentul litigiu era obligată ca după această dată să urmărească agenda instanţei.

Or, pe portalului instanţelor de judecată se publică atât şedinţele de judecată cât şi rezultatul acestora. Iar în cazul în care partea se folosea cu bună credinţă de drepturile şi obligaţiile sale procesuale, avea posibilitatea de a-şi exercita calea de atac, în termenul legal.

În speţă, Casa Naţională de Asigurări Sociale, nu a invocat motive mai presus de voinţa sa pentru declararea apelului peste termen.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanţa de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, din motivul nerespectării de către partea obligată la îndeplinirea actului de procedură în termenului legal imperativ prevăzut de lege, intervine decăderea.

Soluţia instanţei de apel privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanţiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenţia Europeana pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, având în vedere că *ţine de obligaţia apelantului de a lua măsurile necesare privind protejarea dreptului său de acces la instanţă, prin urmare nu rezultă nicio încălcare a art. 6 § 1.*

Colegiul conchide că instanţa de apel corect a apreciat începutul curgerii termenului de atac cu apel şi corect a restituit cererea de apel apelantului or, aceasta

nefiind de acord cu hotărârea instanţei de fond nu a depus cererea de apel în termenul legal de atac, precum şi motive întemeiate privind repunerea în termen a apelului nu s-au constatat.

Art.113 din Codul de procedură civilă statuează că odată cu împlinirea termenului se produc şi efectele încetării posibilității de a mai folosi dreptul de atac asupra hotărârii.

Potrivit jurisprudenței CtEDO dreptul de acces la o instanţă poate fi astfel supus, în anumite circumstanţe, unor restricţii legitime, cum ar fi termenele legale pentru prescripţie (Stubbings şi alţii împotriva Regatului Unit pct. 51 -52).

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil şi pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securităţii raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rând instanţelor interne sa decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanţele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autorităţile competente ale statului. Chiar şi atunci, totuşi, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligaţia părţilor de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoştinţă.

Art.116 alin.(4) Codul de procedură civilă, statuează că repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea şi-a exercitat dreptul la acţiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depăşirea termenului de procedură, la caz nu este aplicabilă deoarece recurentul nu a invocat împrejurări care l-au împiedicat a declara apelul în termenul legal.

Corect a reţinut instanţa de apel că, motivele indicate de apelant, nu sunt de natură de a repune în termenul de declarare a apelului.

Astfel, depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 11 iulie 2018, la 25 septembrie 2018, demonstrează o neglijență a drepturilor procedurale stipulate în legislația națională.

Colegiul reţine că pentru a se putea cere repunerea în termenul de declarare a apelului, partea trebuie sa facă dovada existenţei unei împrejurări mai presus de voinţa sa, deci a unei împrejurări care sa excludă culpa părţii respective, însă se constată contrariul.

În corespundere cu art. 56 alin. (3) şi 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, părţile sunt obligate să se folosească cu bună-credinţă de drepturile lor procedurale. Instanţa judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmăreşte tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Instanţa de recurs notează că, instanţa de apel, corect a concluzionat despre restituirea cererii de apel declarată de Casa Naţională de Asigurări Sociale, deoarece,

apelanta a omis termenul legal de contestare a hotărârii judecătoreşti, precum şi motive întemeiate privind repunerea în termen a apelului nu s-au constatat.

Astfel, din considerentele menţionate, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie ajunge la concluzia de a respinge recursul şi de a menţinerea încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii Supreme de Justiţie

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Casa Naţională de Asigurări Sociale.

Se menţine încheierea din 17 octombrie 2018 a Curţii de Apel Chişinău, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cotelea Veaceslav împotriva Ministerului Afacerilor Interne, interveneint accesoriu Casa Naţională de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Ala Cobăneanu
judecătorul

judecătorii Galina Stratulat

Dumitru Mardari